

ערים מקיימות
גיליון 1 | נואר 2024

מרכז ויץ לפיתוח בר
קיימא, חנות נת שול

דברי פתיחה

מרכז ויץ שמח להשיק את הניוזלטר הראשון של מרכז הידע לערים מקיימות. מרכז הידע הוקם ביזמת מרכז ויץ לפיתוח בר-קיימא ובתמיכת Google.org מטרת הניוזלטר היא להגיש מידע עשיר ומגוון מהארץ ומהעולם אשר אספנו במיוחד עבורכם: בעלי התפקידים השונים ברשויות המקומיות בתחומי הקיימות, הסביבה, שפ"ע והתשתיות; ואנשי המקצוע שעובדים עם ומול הרשויות בתחומים אלו. המידע ביוזלטר עשוי לסייע לקדם מיזמים של קיימות ברשות שלכם. מטרה נוספת של הניוזלטר היא להציג ארגונים ובעלי תפקידים הפועלים בתחומי הקיימות ברשויות עירוניות, למטרת של שיתופי פעולה בין-עירוניים ובין-תחומיים.

ימים קשים עוברים על ישראל ועל כולנו. דווקא בעת הזו אנו רואים עד כמה הרשויות המקומיות, שהן שחקן מרכזי בחיי היום-יום של התושבים וכן את השפעתן הרבה על החוסן הקהילתי, המשפחתי והאזרחי של התושבים. כך הרשויות המקומיות תפקיד מרכזי בהתמודדות עם משבר האקלים באמצעות יצירת חוסן אקלימי, אנרגטי וקהילתי.

בסימן עונת החורף, הגיליון הראשון מוקדש לניהול נגר עירוני. אמנם החורף השנה שמיש במיוחד אולם, בהתאם למגמות שישו האקלים באזורנו ובעולם מולו, אירועי הגשם שאנו חווים הם קיצוניים יותר ומאופיינים בכמות גדולה של משקעים שמומטרת שפוקת, בעיקר באזורים מבוינים. אירועי גשם מסוג זה הם בעלי פוטנציאל גבוה לגרימת הצפות ושיטפונות, בעיקר באזורים מבוינים. בהם גשמים המאפשרים חלחול של מי הגבר מצומצמים. כעובד רשויות עירוניות, עומד לפתחכם תפקיד מרכזי במציאת פתרונות להתמודדות עם השלכות משבר האקלים על חיי היום-יום של תושבי הערים, ואנו תקווה שתמצאו בגיליון זה ידע ומשאבים שיסייעו לכם בפיתוח הפתרונות המתאימים לרשות שלכם. [קראו עוד >>](#)

[הרשמו עכשיו לקבלת הניוזלטר <<](#)

אירוע השקה

פריקט ערים מקיימות בשיתוף Google.org

מרכז ידע רשויות מקומיות

במהלך חודש דצמבר, ערכנו את אירוע ההשקה לפרויקט ערים מקיימות, הכולל גם הקמת מרכז ידע לטובת הרשויות המקומיות בהתמודדות עם שינויי האקלים. **מרכז הידע לערים מקיימות** הוקם במיזם של Google.org, הזרוע הפילנתרופית של Google ונעד לסייע לרשויות מקומיות לאמץ כלים וטכנולוגיות בנושאי אנרגיה, אקלים וקיימות. המרכז נוסק במגוון תחומי קיימות רלבנטיים לרשויות כגון: אנרגיות מתחדשות, ניהול מערך הנגר, טבע עירוני, הערכות לשינויי אקלים ועוד.

הוויבר עסק בנושאי **Big Data** ככלי לקידום עתיד ירוק יותר, כאשר נציגי הממשלה, נציגי ארגונים ונציגי הרשויות המקומיות דנו באתגרים ובהזדמנויות בשימוש הרשויות מקומיות בכלי ענן ו-Big Data. בנוסף הוצגו פרויקטים מעוררי השראה על החלטות מבוססות נתונים ושימוש ב-Big Data לטובת נושאי קיימות וסביבה, תוך הצגת החסמים הקיימים בקיימות צעדים אלו, הדרכים להתמודדות עימם, והתוצאות המרשימות אליהן הגיעו הרשויות באמצעותם.

[להקלטה <<](#)

SAVE THE DATE

אז מה זה בעצם BIG DATA ?

WEITZ ^{גוגל} _{פיתוח ו-קיימא} Google.org

אז מה זה בעצם BIG DATA ?

22.2.2024

חמישי | 14:00 | מקוון

תכנית: **מה זה BIG DATA ?**
מוטי הדס | Head of Data Analytics | Google Cloud

מה עושים עם כל ה-Big Data הזה?
דוגמאות נבחרות מרשויות מקומיות

[להרשמה <<](#)

ערים מספרות

"העיר המקיימת של החודש"

רוצים להופיע כאן? מלאו את השאלון
מיזמים בבחרים יפורסמו ביוזלטר החודשי

[לשאלון <<](#) [קראו עוד >>](#)

[למקרי בחון נוספים <<](#)

הכירו את...

אגמא (אגם בארמית) היא מרכז ידע לאגני היקוות ונחלים. המרכז הוקם כשותפות של משרד החקלאות, המשרד להגנת הסביבה, רשות הטבע והגנים, רשויות ניקוח ונחלים וקרן יד הנדיב-במטרה ליצור קהילה מקצועית ומדעית שמאגדת את כלל הגורמים הפעילים במרחב אגני היקוות והנחלים בישראל. באגמא עוסקים באיגום ויצירה של מידע וידע רלוונטי דרכי ומקצועי מהארץ והמעולם, בעולמות התוכן של שיקום נחלים בעריצים שונים משלבת. המידע והידע הנאספים בעריצים שונים מופץ לנחלים המקצועית במדינות שונות, ביניהן ניוזלטר, וובינרים, ובינורים מקצועיות, פודקאסטים, סדורים, ימי עיון, וכן כנס נחלים שתי ם השתתפו מאות בעלי עיני בשנים הקודמות.

פעילות אגמא:

זרוע נוספת במרכז הידע עוסקת בהטמעת והנגשת מדיניות ממשלתית מול קה"ל יעד בשטח. אחת הדוגמאות היא המדיניות החדשה לניהול נגר עירוני של מנהל התכנון. במסגרת מיזם משותף עם מנהל התכנון ומשרד החקלאות אגמא מנגישה את תיקון 8 לתמ"א 1, וכן מסמך ההנחיות לניהול נגר עירוני, לחברי הקהילה המקצועית האגמא, ובניהם: מהנדסים, הידרולוגים, בעלי תפקידים ברשויות מקומיות, משרדי הממשלה, ועוד. כחלק מתכנית ההטמעה הוקם אתר אינטרנט ייעודי בן ניתן להעמיק בנושא על ידי צפייה בהקלטות מהסדורות, קריאת מקרה בחון, לימוד על ידי לומדה ייעודית, צפייה בדוגמאות פרטים ועוד.

דוגמאות:

במסגרת פרויקטי ההדגמה לשיקום נחל שאגמא מלווה, ניתן לציין את נחל עין זרוב בקריית שמונה, אשר עוסק בסוגיית של שיקום נחל במרחב עירוני. אגמא מלווה את עיריית קריית שמונה, ורשות ניקוח ונחלים כנרת בתהליך זה, במטרה להעביר את הפעולות השונות העשויות לשיקום נחל במרחב עירוני-תעשייתי. הייחודיות בפרוייקט ההדגמה הוא שימת דגש על התהליך עצמו, בכך שניתן זמן להתלבטות, שאילת שאלות, בחינת חלופות שונות, ומתן מרחב זמן להתנסות בשיטות חדשות ו/או חדשניות לשיקום נחלים.

מאגרי מידע:

[מאגר הידע של אגמא](#)
[מדיניות לניהול נגר עירוני](#)

[למידע נוסף <<](#)

פוגשים את הרשות

אגף קיימות וחדשנות | עיריית כפר סבא

מנהלת האגף: תמי קצובר נבנצל | חינוך גברי: הדס קרוואו ורן קראוס | היערכות למשבר (כולל התיעלות אנרגטית, ניהול נגר): שלמית קורטו | חדשנות וגיוס משאבים: דפנה רזנזבאום | קהילה ומרכז הקיימות העירוני (קפיס): שחר פלום | אסטרטגיה והסברה (כולל פסולת): מאיה ימיני | אגודת קהילתיות וטבע עירוני: דוד תורג'מן.

קיימנו ראיון אישי עם תמי קצובר נבנצל, מנהלת אגף חדשנות וקיימות בעיריית כפר סבא, כדי להתעדכן על המתרחש באגף בימים אלו:

שאלה: תמי, ספרי לנו קצת על האגף

תשובה: אגף קיימות וחדשנות פועל במטרה לקדם סביבת חיים מיטיבה עבור תושבי העיר כעת ובעתיד. החיבור ישיר לקיימות לחדשנות מאפשר הסתכלות רחבה על כלל האתגרים העומדים בפני העיר קיימות וסביבה ומזקק את הקשר הרגשי להקראתם. שילוב זה נועד להבטיח קידמה שאינה הרסנית, יחד עם שמירה על הקיים ללא קפיאה על השמרים. האגף פועל לקידום מדיניות עירונית אחראית והמתאמה לשינויי האקלים יחד עם איתור ופיתוח פתרונות חדשים שיתאימו לערכונות המודרניות. האגף מקדם אחריות סביבתית בקרב תושבי העיר ובנוסף פועל כדי להטמיע את ערכי הקיימות בעבודת העירייה.

שאלה: ספרי לנו על פרויקט מוצלח באגף

תשובה: אחד מהפרוייקטים שאנחנו הכי גאות בו הוא תהליך ההטמעת שינוי התנהגותי בקרב תושבי העיר בנושאי קיימות וסביבה. בהמשך ישיר לחוון העירייה אחריות סביבתית בקרב התושבים, מתקיים מזה שבע שנים חידושי קיימות שחני בעירייה ל"ד בכל בתי הקשר בעיר. מדובר בתהליך חינוכי חווייתי שמקרב לערכי קיימות וסביבה ומזקק את הקשר הרגשי להקראתם. התכנים כוללים תחומים של טבע עירוני, פסולת וסביבת העיר בהקשרי קיימות וסביבה ומבקשים להביא לשינוי התנהגות בקרב התלמידים והמשפחותיהם: החידון משלב משימות חינוך בלתי פורמאלי ע"י סיורים באתרי טבע בעיר של היערכות המשתתפים ומשפחותיהם. השלב האחרון בתהליך הוא אירוע הגמר, הנוער ממעמד ראש העיר, מנכ"ל העירייה, מנהלת אגף חינוך ונציגי משרד הגג"ס. האתגרים בתהליך היו גיוס מנהלות בתי הספר ואגף החינוך למהלך, פיתוח תהליך שמתאים לעיר, מדידת השפעה ישירה ועקפה על הטמעת שינוי התנהגות.

שאלה: נשמח לשמוע על פרויקט עתידי מרגש

תשובה: מתוכנן מרכז למכירה וחינוך רהיטים וכלי בית יד שניה, וכן סדנה למייקרים. לראשונה עירייה לוקחת על עצמה ניהול ותפעול מיזם שכזה אשר בד"כ אופייני לעמותות, במטרה ליצור אלטרנטיבה ראויה לעצמה לתרבות הצריכה ולקידום אורח חיים מקיימים. המרכז תרומה לקהילה ומועצת סביבתית שיבאו לשינוי התנהגות בקרב התושבים. המרכז יפעל להגדלת המענה לזקקקים, הרחבת היקפי השימוש מחדש במוצרים ביתיים משומשים והפחתת צריכה של מוצרים חדשים, כמו גם הרחבת מעגלי השותפים העירוניים, והפחתת כמות פסולת גושת ואלקטרונית להטמנה. החיבור הפיזי למרכז הקיימות "קפוס", יאפשר יצירת מרחב עירוני מאוחד, בניהול אגף קיימות וחדשנות אשר יהווה כתובת ראשית לתושבים כ- "one-stop shop" לנושאי קיימות וסביבה עירוניים, יפחית באופן ישיר את הפער הנשלחת להטמנה ויתן מענה עירוני גם למייקרים - עידוד יצירת עצימת והרחבת כישורים כחלק מחיזוק חוסן קהילתי.

[למידע נוסף <<](#)

מה תוכלו למצוא במרכז הידע?

ניהול מערך הנגר

עקב שינויי האקלים, כמות המשקעים השנתית צפויה להתחלק על מספר קטן יותר של אירועי גשם רבי עוצמה. במקביל, הפיתוח המואץ בכל חלקי הארץ גורם לאיטמיה של קרקעות ולעריכת הניקוח הקיימות אינן מסוגלות להכיל את כמותי המים. כך, בישראל ישנו משאבים מוגבלים להסרת המים מהנגר העירוני מצפיית את הרחובות ואת התשתיות העירוניות. בישראל בעונת החורף בשנים האחרונות אנו עדים יותר לתופעה של הצפות ברמות גבוהות העירוניות. מאירועי הגשם. הצפות אלו לעיתים קרובות גורמות לנזקים כלכליים כבדים, אותם נאלצות הרשויות המקומיות לשאת ולעיתים חוקות אף לאובדן חיים. בשנים האחרונות כרשינויות מקומיות החלו ליישם גישת ניהול נגר רגישה וקולית לניהול מערך הנגר העירוני. גישה זו שילוב תכנון עירוני מתאים הרואה במי הגבר משאב ולא מטריד. באזורים שונים מתקיימים נתאי אקלים-סופרגייה ונתאים גיא-הידרולוגיים שנגרם וכן לא קיים פתרון אחיד לכולם. שילוב של מספר פתרונות המתאמים לתנאי המקום עשוי להיות הפתרון היעיל ביותר בכל אזור. [קראו עוד >>](#)

REGULATION | חוקים ותקנות | למידע נוסף <<

מדריכים ופרסומים | למידע נוסף <<

קולות קוראים | למידע נוסף <<

חלץ כאן לאתר מרכז ויץ <<

נטראה בניוזלטר הבא!